

4 HVA SIES OG TIES OM RELIGION I 2016
8 BROBYGGEREN OLE CHRISTIAN KVARME
10 SAMMEN MIDT I UENIGHETEN

13 MELD DEG PÅ HØSTENS UKT-KONFERANSE!
23 BLI MF-STUDENT HØSTEN 2016!

LYS OG LIV

NR.2/16
82. ÅRG.

er ikke i Syria vet
ers engasjement.

TEMA

Kristen midt i kritikken

VIDAR L. HAANES

Rektor

Er du religiøs, eller?

Er det vanskelig å stå åpent frem som kristen i dagens Norge? Vi har fortsatt en grunnlovsfestet folkekirke. Samtidig blir det kulturelle og religiøse mangfold stadig større.

Lovendringene som sikret religions- og forsamlingsfrihet for jøder og ikke-lutherske trossamfunn kom midt på 1800-tallet. Forestillingen om Norge som et kristent enhetssamfunn har vi derfor kunnet legge bort for lenge siden. Men kirkens tid er ikke forbi! Oldkirken opplevde stor vekst i det pluralistiske Romerriket, ofte under motstand og forfølgelse. Veksten skyldtes både synliggjøringen av alle menneskers likeverd og kraften i evangeliet selv.

Det er en utfordring at religion forbindes med mye negativt. Delvis skyldes disse assosiasjonene militant islamisme eller buddhisme. Det eksisterer også kristne grupper som bruker makt og undertrykker mennesker. MF-lærere både forsker på og uttaler seg offentlig om slike situasjoner.

Det er mangt i kirkens historie som gir mer grunn til bot enn til stolthet. Men vi skammer oss ikke over den kristne tro og nedvurderer ikke betydningen kristendommen har hatt i utviklingen av skoler og helseinstitusjoner, av likeverdighet og demokrati.

Ved MF mener vi at det er mulig å ha en fast overbevisning om egen tro og samtidig være åpen og inviterende til dialog med annerledes troende og tenkende. Blant studentene finner vi en rekke ulike livssyn og trossamfunn representert. Et fast ståsted er ikke til hinder for et åpent blikk. Noen hos oss forsvare den kristne tro mot usaklige angrep i offentligheten. Det er en viktig oppgave. Andre velger den stillferdige og vennlige samtalen.

Oftentimes er det mer som knytter oss sammen enn som skiller. La oss holde fast at religion og kristen overbevisning bidrar til håp, omsorg og ansvar. Vi ønsker at våre studenter skal få kunnskap om og trygghet i den kristne troen, og utvikle åpenhet og respekt i møte med de som tror og tenker annerledes – både på MF og i samfunnet for øvrig.

Vidar Haanes

Innhold

S. 4-6

HVA SIES OG TIES OM RELIGION I 2016?

Både tradisjonelle og nye medier rommer ulike meninger om religion. Les hva et knippe fagfolk mener om de siste måneders religionsdebatt.

S. 8

BISKOPEN SOM BYGGER BRO

– Menneskemøtene i Israel har satt dype spor i livet mitt, sier Ole Christian Kvarme. For ham er religionsdialog og misjon samme sak.

S. 10-11

SAMMEN MIDT I UENIGHETEN

– Uenighet er noe vi må leve med, og finne felleskap i, sier Lars Laird Iversen.

S. 13

VELKOMMEN TIL UKT-KONFERANSEN 2016

Å velge, velger, valgt – ER UTVALGT. Det er temaet for UKT-konferansen 19.-21. oktober.

S. 23

SØK MF-STUDIER FOR HØSTEN 2016

Det er fortsatt mulig å bli student ved MF høsten 2016.

Side 16

MIDT I RELIGIONSKRITIKKEN

Noe religion er nyttig og gir kunnskap, annen religion kan føre til vold og er uforenlig med vitenskap. Religion er ikke bare én størrelse.

UTGIVER
Det teologiske Menighetsfakultet
Pb 5144 Majorstuen, 0302 Oslo
Telefon: 22 59 05 00
E-post: lysogliv@mf.no
Bankkonto: 6038 05 58583
www.mf.no

Bladet kan lastes ned elektronisk på mf.no (gratis tjeneste)

REDAKSJON
Lena S. Sandvik, redaktør
Vidar L. Haanes, ansv. redaktør
Fredrikke R. Aadland, red. medlem
Atle O. Sørvik, red. medlem

PRODUKSJON OG TRYKK
Foto på omslag: Lena S. Sandvik
Layout: Neue
Trykk: Østfold Trykkeri, Askim

ANNONSEINFORMASJON
Ønsker du å annonsere i bladet, ta kontakt med Lena S. Sandvik. Har du andre spørsmål er du velkommen til å kontakte oss.

20 000 abonnenter mottar bladet fire ganger i året. Abonentene består av MF-venner, tidligere studenter og ansatte, alle menighetsråd og kirkelige organisasjoner og institusjoner. Ved kildehenvisning kan artikler i *Lys og liv* gjengis fritt.

LENA SKATTUM SANDVIK
REDAKTØR

Religionsdebatten

– Si hva du mener, hva du står for. Gi ditt bidrag til å løse problemer i samfunnet!

MFs første-amanuensis i samfunnsfag, Lars Laird Iversen, etterlyser sivilt mot. Han forsøker å rydde litt i samfunnsdebatten (se side 10).

Rent teknisk er det lettere enn noen gang å delta i den offentlige debatten. Vi må ikke lenger sette oss ned og skrive leserinnlegg, for så å kjempe om plassen i de trykte mediene. Skriver vi et blogginnlegg,

delers noe på Facebook, eller kommenterer i en debattlenke, så kan vår røst bli hørt!

Likevel er det mange som vegrer seg for å delta i debattene. Og kanskje spesielt religionsdebattene. Tonen kan fort bli stygg, man kan bli tolket feil og beskyldningene kan hagle.

I dette nummeret av *Lys og liv* ser vi på religionsdebatten i norske medier. Vi forsøker å rydde litt i samtalene, og ønsker å komme med noen argumenter vi kan bruke når kritikken hagler mot

religion, og da også kristen tro.

– Å si at religion fører til vold, og at det blir fred om vi blir kvitt religion, er meningsløst generelt. Det er feil og ikke oppskriften for å skape et bedre samfunn, sier studiedekan Atle O. Søvik på side 16.

Han tror at et bedre samfunn blir til med mer kunnskap om religion og samfunn.

God lesning!

Hva sies og ties om religion i 2016?

TEKST: ÅSE FREDRIKKE REE AADLAND
FOTO: LENA S. SANDVIK OG MARIANNE TORP

Både tradisjonelle og nye medier rommer ulike meninger om religion. Les hva et knippe fagfolk mener om de siste måneders religionsdebatt.

Flere slår fast at religion er skadelig

Audun Toft.
Stipendiat ved MF,
religionsvitenskap.

– Hvordan vil du beskrive religionsdebatten så langt i 2016?

– Mye av debatten har dreid seg om hva religion er. I en del av den kraftigste kritikken forstås religion som et enhetlig fenomen, der det handler om hva man tror på og hvilke kilder man har til denne kunnskapen. Dette har blitt imøtegått med at et så snevert religionsbegrep røper manglende kunnskap. Felles for de siste måneders religionsdebatt er at islam og kristendommen rammes likt. Det er religion i seg selv som diskuteres. Parallelt går en rekke ulike debatter der islam og kristendommen kritiseres mer generelt. Islam kobles til konflikt, vold og ekstremisme, og får slik hardest medfart.

– Hvordan omtales religiøse mennesker i debattene?

– Flere av vårens religionskritiske artikler går langt i å slå fast at a) religion bygger på usanne forestillinger, og b) religion er skadelig. En følge av dette er at religiøse mennesker blir fremstilt som mindre intelligente, eller i alle fall at de har manglende evne til kritisk tenkning. Videre at de på ulike måter representerer et problem for det moderne samfunnet. Dette er en fremstilling religiøse mennesker ikke kjenner seg igjen i. Dermed polariserer debatten. Det blir mer en debatt om definisjonsmakt enn om innhold.

– Er det grenser for hva vi kan si om religion i norsk offentlighet i dag?

– Det meste kan sies, og er også blitt

sagt. Ennå er redaktørens funksjon, som dørvoktere for hvem som slipper til, en viktig faktor. Samtidig gir nye debattfora et stadig bedre utvalg av ulike stemmer. Kanskje er det en tendens at kristne stemmer, særlig unge kristne stemmer, er underrepresentert.

Få unge kristne våger seg frem på

Berit Aalborg.
Politisk redaktør,
Vårt Land.

Foto: Erlend Berge,
Vårt land

– Nå er mye større åpenhet enn da jeg var ungdom. Dette er på godt og vondt. Min tenåringsdatter diskuterer religion med sine muslimske venner. De har åpne diskusjoner, hvilket er bra. Det er blitt lettere å få folk til å si ja til Vårt Lands «Min tro»-intervju. Og det er få tabuer igjen. Det negative i dag er at folk kan bli veldig respektløse. Nylig fikk jeg en e-post der en voksen kvinne kalte muslimer for voldsaper. Vi må utfordre folk til å snakke om religion på en ordentlig måte. Nå er yringsfrihetsdebatten gått dit hen at folk sier skjellsord om andres religion. Slikt bør en holde seg for god for.

– Hvilken rolle bør politikere ta i en religionsdebatt?

– De bør være gode eksempler ved å snakke respektfullt om andres livssyn. Både politikere og samfunnsdebattanter bør si ifra når noen blir for drøye.

– Er unge, kristne stemmer underrepresentert i norske medier?

– Det letes mye etter unge, kristne stemmer i media. Dessverre er det ikke så

mange unge som tør å snakke offentlig om egen tro. Jeg skulle ønske flere kunne våge det. En del kristne er konfliktsky og synes det er krevende å delta i debatter om tro. Det er også en forsiktighetskultur i mange kristne miljøer. Noen Vårt Land-abonnenter mener vi er for konfliktorienterte. Men, meningsbrytning er sunt. Vi skal ha rom for ulike meninger.

Negative beskyldninger hagler

Iselin Frydenlund.
Seniorforsker ved
PRIO og postdoktor
ved MF,
religionsvitenskap

– Hvordan vil du beskrive religionsdebatten så langt i 2016?

– Medienes dekning av religion er sensasjonspreget. Hvis jeg får noe på trykk i dagspressen om buddhisme, er det som regel fordi det kan knyttes opp mot noe som oppfattes som sensasjonelt. Eksempelvis at buddhismen kan ha politisk betydning, kan få voldelige utslag eller at diskriminering av muslimer i buddhistiske majoritetsland finner sted. Det er altså hjemlige diskusjoner om religion som styrer hva jeg får på trykk om buddhisme i Asia. Problemstillinger tilknyttet samtidsislam oppfattes som særlig relevante av redaksjoner. Skal jeg skrive innlegg om forskning på religion i dag, må jeg derfor helst knytte det til islam for å få spalteplass.

– Hvilken respons møter du når du skriver innlegg om religion?

– Som forsker med spesialfelt på vold og religion er det min oppgave å formidle at religion ikke alltid er en fullverdig årsaksforklaring for krig og konflikt, ei heller for

«Religion er ikke bare bra eller bare dårlig, ut fra forskningsbildet i dag. Det er både-og.»

Olav Elgvin

selvmordsbombing. I en artikkel i Dagbladet har jeg vist til at sekulær ideologi har stått bak 40 prosent av selvmordsbombing på 1980 og 1990-tallet, og at katolske kristne tidligere har stått bak slik krigføring. Da haglet negative beskyldninger mot meg. Jeg ble beskyldt for å være islamapologet og for å ville 'unnskyldte' selvmordsbombing i islams navn. Debatten blir fort veldig stygg. I dette tilfellet ble Dagbladets kommentarfelt raskt stengt. Den erfaringen er nok betegnende for hva du kan møte dersom du trekker frem nyanserende perspektiv i en religionsdebatt.

Religion på godt og vondt

Olav Elgvin.
Forsker ved Fafo og stipendiat ved Universitetet i Bergen

Foto: Universitetet i Bergen

Tilnærming til religion:

– Jeg nærmer meg religion med min identitet som en empirisk orientert forsker. Med «forskerhatten» på, er det ett spørsmål som er viktigere enn alle andre: Hvordan skal vi forklare hva som skjer i samfunnet? Som privatperson nærmer jeg meg religion på en annen måte. Jeg vokste opp i en dypt

religiøs familie, som misjonærbarbarn i Jerusalem. Jeg så daglig hvordan religion kunne gi mening i folks liv, og hvordan det kunne inspirere folk til å gjøre gode ting. Men jeg så også hvordan religion kunne få folk til å utføre grusomheter i Guds navn.

Oppsummering av forskning:

– Religion er ikke bare bra eller bare dårlig, ut fra forskningsbildet i dag. Det er både-og. Noen ganger har det positive konsekvenser at folk har religiøse forestillinger, mens det har negative konsekvenser i andre tilfeller.

Fremtidens debatt om religion:

– Dersom religiøse snakker om ateister eller folk med andre religioner på en negativ måte, kan religiøs tro komme til å spille en negativ rolle. Men dersom ikke-troende snakker om religiøse på en negativ måte, er det nettopp det som kan komme til å skje. Mennesker som føler seg angrepet har en tendens til å gå i forsvar, og til å vise negativitet tilbake.

"Religion er en parasitt på den verste delen av menneskehjernen", skrev kommentator Aksel Braanen Sterri i Dagbladet (23.03.16). Teksten ovenfor er utdrag fra Elgvins svar, publisert i Aftenposten (16.04.16)

Skjermdump. Bilder fra ulike nettsider med aktuelle debattinnlegg.

Morten Huuse Fjøren

Ingrid Finsådal

Ingrid Synnevaag

Studentene skygger banen

De tar gjerne religionsdebatten i kantina på MF. Men medier og offentlig debatt holder de seg unna.

TEKST: LENA SKATTUM SANDVIK
FOTO: MARIANNE TORP OG LENA SKATTUM SANDVIK

Jeg jakter på studenter i MF-kantina. Men mange vegrer seg for å svare på spørsmålene mine. Det å uttale seg i media, er ikke så enkelt. Å delta i offentlig debatt krever enda mer.

– Jeg skyr debatter, innrømmer Ingrid Synnevaag.

Hun vet godt at hun om et par år kommer til å bli en offentlig person. Da går hun inn i rollen som prest. Men foreløpig liker hun best å være inne i sin avhandlingsverden. Og å ta del i kantinepraten.

– Det er godt å ikke være en offentlig person ennå. Å uttale seg offentlig krever mye jobb av meg, for jeg ønsker å gi reflekterte svar, sier hun.

UHYGGELIGE KOMMENTARFELT

Morten Huuse Fjøren er ferdig med MF-studiene. Nå jobber han som barne- og ungdomsprest i Bekkelaget menighet. Han deltar lite i den offentlige debatten.

– Jeg vet ikke helt hvor jeg skulle ha uttalt meg. Mange bruker kommentarfeltene til å mene noe. Det ønsker ikke jeg å gjøre, sier han.

Han mener at vi fort mister kontrollen når vi legger uttalelser i kommentarfelt. På nettet kan slike kommentarer leve sitt eget liv.

– Det er viktig å si noe om religion, og om kristendom, i medier. Men utviklingen i kommentarfeltene, som har blitt så vanlige nå, kan nok skremme en del fra å skrive innlegg.

Huuse Fjøren sier at han har snakket med ungdommer i menigheten om temaet. Ungdommene forteller at de er forsiktige med sosiale medier. De har erfart at uttalelser der fort kan føre med seg usaklige og slitsomme kommentartråder.

– Skriver man et leserinnlegg til avisa legges det ofte på nett, tilgjengelig for alle, og alle kan kommentere. Da stiller man seg åpen for hogg og kommentarer, mener han.

Å VELGE SIN KAMP

Teologistudent Ingrid Finsådal har latt seg provosere av debattuttsagn som «religion fører til vold» og «religion er det eneste ikke-nøytrale verdisettet i samfunnet». Men hun har ikke skrevet leserinnlegg av den grunn.

– Vi frykter nok hva andre mener om det vi sier, og ikke minst hva andre kan finne på å ta oss til inntekt for å mene ut- over det vi egentlig har sagt, sier Finsådal.

Hun argumenterer også med at vi lever i en pluralistisk og noe relativistisk kultur, der det finnes mange svar på ulike spørsmål.

– Av den grunn lar vi oss kanskje ikke så lett provosere nok til å mene noe offentlig. I tillegg blir vi gjennom ulike media stadig informert om viktige – og mindre viktige – etiske og samfunnsrelaterte spørsmål. Det kan være vanskelig å vite hvilken kamp man skal ta. Mange unge, meg selv inkludert, ender derfor kanskje litt for fort opp med aldri å delta i den offentlige debatten, reflekter Ingrid Finsådal.

PROFIL

Biskopen som bygger bro

– Menneskemøtene i Israel har satt dype spor i livet mitt, sier Ole Christian Kvarme. For ham er religionsdialog og misjon samme sak.

TEKST OG FOTO:
ÅSE FREDRIKKE REE AADLAND

«Du er en tørrpinn som predikant», sa kona. Det vippet ham ikke av pinnen. I Haifa gikk den nyordinerte misjonspresten frimodig inn i tjenesten. Snart meldte en grunnleggende erfaring seg, i denne nye konteksten: Egentlig trengte han og familien menigheten mye mer enn menigheten hadde behov for dem. Familien trengte menigheten for å kunne leve der.

– Går du inn i misjonstjeneste er du utlevert til, og helt avhengig av, omgivelsene der du er, sier oslobiskopen.

– Jeg skal ikke preke så mye ... Men, fortellingen om Jesus i møte med den

samaritanske kvinnen, den begynner med at Jesus spør kvinnen om vann. Han er avhengig av henne.

Menigheten i Haifa besto av mange jesustroende jøder. Flere hadde overlevd Holocaust.

– Deres tro, deres vitnesbyrd, deres enorme Messiasglede. Det er noe av det som har satt dypeste spor i mitt liv. Å leve der med dem, det forløste ting hos meg. Ikke minst forløste det gleden!

DYPT I HJERTET

Flere demonstrerte mot både menigheten i

Kontakten med synagogen i Oslo er veldig viktig for Ole Christian Kvarme. Her er han sammen med lederen i Det mosaiske trossamfunn, Ervin Kohn og leder i Islamsk råd, Mehtab Afsar. Foto: Rolf Øhman/NTBscanpix

FAKTA

Ole Christian Mælen Kvarme (67)

- Biskop i Oslo siden 2005, tidligere biskop i Borg
- Vitenskapelig assistent ved MF (1972-74), etter hebraisk mellomfag på UiO og samtidig som teologistudiet ble fullført
- Feltprestkorpsset (1975)
- Misjonsprest i Haifa (1976-81)
- Bestyrer ved Caspari Center for bibelske og jødiske studier, Jerusalem (1982-86)
- Generalsekretær i Det Norske Bibelselskap (1986-96)
- Domprost i Oslo (1996-98)

Haifa og Caspariseret i Jerusalem. Likevel ble familien Kvarme oftest møtt med stor gjestfrihet av israelske jøder og israelske palestinere. Biskopen vil gjerne dele noe som ligger gjemt i hjertet.

– Det er møter jeg har hatt med israelske jøder og israelske muslimer, som på forskjellig vis kom til tro på Jesus. Og så er det møter med mennesker av annen tro, de som er blitt mine venner, men som forblir i sin tro. Hva gjør det med meg?

Biskopen blir stille. Spørsmålet blir hengende i luften. Så trekker han frem en erfaring som han ikke kan glemme.

– I Jerusalem var jeg nattevakt i nabolaget med en svært ortodoks jøde. Jeg ble slått av måten han tenkte og snakket på. Hensynet til andre og omgivelsene kom alltid først. Hengivenheten var helt påtakelig.

Gjennom årlige dialogsamlinger med religiøse ledere i Midtøsten er Ole Christian blitt kjent med Muhammed Sammaq, en fremtredende muslim i Libanon.

– En gang snakket vi om nestekjærlighet. Hva er det for meg som kristen og for ham som muslim? Hva er kjærlighet til Gud? Nestekjærlighet er at du gir din neste rom i hjertet ditt, sa min venn. En fantastisk måte å si det på! Det som er i hjertet, får som regel også rom i livet.

LYTTER OG DELER

Ole Christian besøker moskeer. Det blir han kritisert for. Kontakten med synagogen i Oslo er veldig viktig for ham. Like

etter 22. juli inviterte han Oslos religiøse ledere for å snakke om hva de kunne gjøre sammen i situasjonen. Tårer rant, vennskapsbånd ble knyttet.

– For meg er misjon og religionsdialog to sider av samme sak. Her handler det om definisjonen av misjon. Misjon er praktisk! 1) Du går inn i et møte med mennesker av annen tro. 2) Du lytter. 3) Du deler.

Biskopen mener misjon er mye, mye mer enn å stå foran en forsamling og si: «Nå må dere omvende dere!»

– Misjon er å være en del av den sendelsen som Gud ga Jesus til verden. Vi skal gå sammen med Jesus Kristus. Misjon er å dele evangeliet, i ord og gjerninger.

Å SE MEDMENNESKET

I Haifa måtte Ole Christian venne seg til å møte folk på gata uten å spørre dem om de var palestinere eller jøder.

– Jeg lærte å tenke at de er medmennesker. Vi må reflektere over hvordan vi tenker når vi møter mennesker. Ofte blir vi ledet vill av egen tanke og observasjon.

Da flyktningkrisen fra Syria var et faktum, oppsøkte biskopen tidlig noen av dem som var kommet til Norge.

– De hadde sine vonde erfaringer. Samtidig var de opptatt av praktiske ting, som måltid. Grip tak i slike jordnære ting når du vil bygge bro! Snakk om det helt vanlige, og bygg vennskapet videre fra det. Ha lyst til å lære. Nysgjerrighet er en av forutsetningene for å bygge bro.

DYREKJØPT ERFARING

Noen har et særskilt kall til å gå inn i brobygging, ifølge Ole Christian. Samtidig er det viktig for alle kristne, mener han.

– Hva er det, ganske enkelt, å være kristen? Om du vil at en jøde eller muslim skal bli kristen, hvordan kan det skje om du ikke først møter dem med vennlighet?

Han betegner dette som en dyrekjøpt erfaring.

– Som ung prest i Haifa var jeg en kritisk teolog. Jeg ville bevise at jødedommen var utilstrekkelig. Slik tankegang var ren norsk rasjonalitet ... Jeg oppdaget snart det vakre og gode i jødisk tradisjon. Jeg vektla Jesus som en som var opptatt av det jødiske. For mange ble nettopp det en viktig bro til jesustro.

– Uenighet er noe vi må leve med, og finne felleskap i, sier Lars Laird Iversen.

Sammen midt i uenigheten

TEKST: LENA S. SANDVIK
FOTO: MARIANNE TORP OG ISTOCKPHOTO

Laird Iversen har skrevet bok om uenighetsfellesskapet vi lever i. Han er førsteamanuensis i samfunnsfag på MF, og ønsker å rydde litt i samfunnsdebatten.

– I mange norske debatter forstås og fremstilles Norge som et verdifellesskap. Men hva er våre felles verdier? spør Iversen.

Han mener at det hersker stor uenighet om hva som egentlig er det norske fellesskapets verdier. Delte verdier er derfor ikke samfunnets, eller det norske fellesskapets, lim.

– Vi er overhodet ikke enig om verdier. Hva er likhet? Hva er rettferdighet? Går man detaljert inn i disse spørsmålene faller enigheten sammen.

Iversen mener at fellesskapet vårt er basert på andre faktorer: Vi er i samme båt når det kommer til utfordringer og problemer.

– Derfor vil jeg hevde at vi er et fellesskap med felles utfordringer heller enn felles verdier. I vårt norske fellesskap er ikke uenigheten til å unngå.

VERDIER SOM MÅL

– Vi tenker ofte på våre egne individuelle verdier som både viktige og varige. Å forestille seg en gruppe basert på verdier, gjør at gruppen også fremstår som varig og viktig. Men, det gjør også at forskjellene mellom oss fremstår dypere og vanskeligere å løse

enn de trenger å være. Etniske og religiøse skiller presenteres ofte som verdiskiller. Når folk snakker om verdiforskjeller, snakker de kanskje egentlig om integrering eller kulturkonflikt. Da blir samtalen komplisert.

Laird Iversen etterlyser at samtalen dreier til det konkrete problemet. Da anvender man verdiene i stedet for å bruke dem som merkelapper på identitet.

– Kulturkræsje er vanskeligere å løse enn uenighet om saker. Verdier er heller målet vi bør jobbe mot. Vi bør handle etter våre verdier, heller enn å samle oss om dem. Det jeg skulle ønske, var at debatten nå dreier inn på sporet: Hvordan skal vi løse våre felles problemer?

UENIGHET I RELIGIØSE GRUPPER

Konservativt religiøse kan være mer enige på tvers av religionene, enn de kanskje er enig med de liberale innenfor egen religion.

– Religiøse fellesskap er kanskje mer tuffet på felles ritualer og tradisjoner enn på delte verdier. Når religiøse grupper deltar i offentlig debatt bør de fokusere på «hva bør vi gjøre» heller enn «hvem er vi», sier Laird Iversen.

Han mener at religiøse som deltar i stor-samfunnets debatt må bruke et språk som andre forstår.

Religion kommer ofte tett på livet, på egne følelser og overbevisninger.

– Her blir utfordringen å forklare sitt indre liv, sine indre overbevisninger så de blir forståelige for andre. Hvis man føler seg stigmatisert, kan det være vanskelig å tørre å stå frem. Prinsipielt sett er det ikke noe vanskeligere for religiøse enn for andre å forklare, hva man mener, og gjøre det forståelig for andre. Ofte handler det om å ikke kjenne hverandre godt nok, dersom man sliter med å gjøre seg forstått hos «den andre», hevder Iversen.

VIS SIVILT MOT

En debatt vil ofte føre til at noen må ta en avgjørelse. I det øyeblikket faller uenigheten sammen. Men kompromiss er ikke det samme som konsensus. Noen må gi og noen må ta.

– Dette må man leve med, og det bør ikke alltid være den samme som gir eller tar. Neste gang kan det bli en annen fordeling, sier Laird Iversen.

Uenighetsfellesskap krever at vi møtes og brynes på hverandre. Da utsetter vi oss selv for andre meninger, og lever ikke i parallellfellesskap.

– Grensen går for eksempel når man skjerner barna sine for motforestillinger. Foreldre har rett til å oppdra barna i egen tro og tradisjon, men bør ikke isolere barna fra motforestillinger mot egne overbevisninger.

Laird Iversen etterlyser sivil mot.

– Si hva du mener, hva du står for. Gi ditt bidrag til å løse problemer i samfunnet.

SR-leder

Vær frimodig! SR-lederen oppfordrer unge voksne til å be om hjelp dersom de opplever mobbing.

Vern mot mobbing

Hver 11. student opplever mobbing, trakassering eller annen utilbørlig opptreden på studiet. Det vil NSO gjøre noe med.

TEKST: FAM KARINE HEER AAS, SR-LEDER

For et år siden utførte Sentio, på vegne av Universitas og Norsk studentorganisasjon (NSO), en landsomfattende undersøkelse for å avdekke mobbing og trakassering av studenter. Denne undersøkelsen viser at én av elleve studenter i Norge har opplevd mobbing, trakassering eller annen utilbørlig opptreden på studiet. Dette betyr at mer enn 20 000 studenter har blitt behandlet på en måte som ikke er akseptabelt i det norske samfunnet, og heller ikke på studiesteder. 21.-24. april 2016 hadde NSO sitt årlige

landsmøte. Her ble det blant annet vedtatt en resolusjon for å sikre vern av studenter som opplever mobbing og trakassering. I denne resolusjonen kommer det blant annet frem at det per dags dato ikke finnes et vern i norsk lov for studenter som opplever slike hendelser. Ansatte på høyere utdanningsinstitusjoner er vernet i arbeidsmiljøloven. Denne omfatter dessverre ikke studentene. Det står derimot i Universitets- og høyskoleloven at styret for høyskolen har ansvaret for studentenes helse, sikkerhet og velferd.

EGNE ERFARINGER

Det er ulike grunner til at mennesker blir mobbet, og mobbing er aldri greit. Med egne erfaringer i bakhodet, som et barn med epilepsi, har jeg kjent på følelsen av å være annerledes og å bli mobbet for dette. Det er utrolig vondt, og det er vanskelig å vite hvor en skal gå for å få hjelp. Selv hadde jeg foreldre som kjempet sammen med meg, og som støttet meg i situasjonene som oppstod. Som student ønsker man å klare seg selv og vegrer seg fra å be foreldre om hjelp og råd. En vegrer seg også fra å spørre andre om hjelp. Men det finnes

personer som ønsker å hjelpe, som kan hjelpe deg og som faktisk er satt til å hjelpe akkurat deg. Det er viktig å kjenne dine rettigheter!

Det er derfor viktig at en interesseorganisasjon som NSO tar et aktivt standpunkt i hvordan studenter kan vernes mot mobbing og trakassering, og at dette vernet skal være representert i loven. Ved MF er vi så heldige at institusjonen har vært proaktiv og utredet en handlingsplan og retningslinjer for hvordan institusjonen kan verne sine studenter. Likevel mistenker jeg dessverre at denne handlingsplanen og disse retningslinjene er ukjente for mange studenter.

INGEN SKAM Å BE OM HJELP!

Min oppfordring til alle studenter er å sette seg inn i handlingsplanen, slik at du ikke blir stående som et spørsmålstegn dersom en situasjon med mobbing eller trakassering oppstår. Du skal vite nøyaktig hvor du skal gå for å få den hjelpen du trenger, og ikke være redd for represalier. MF skal være et godt og trygt sted å være. Det skal aldri være en skam å be om hjelp, selv ikke som ung voksen.

Velkommen til UKT-konferansen 2016

Å velge, velger, valgt – ER UTVALGT. Det er temaet for UKT-konferansen 19.-21. oktober.

TEKST: ÅSE FREDRIKKE REE AADLAND

UKT-konferansen er en fagkonferanse i kristent ungdomsarbeid.

– Ungdom kjenner gleder og utfordringer knyttet til alle valgene de står overfor. Det vil vi se nærmere på, forteller Astrid Sandsmark, programansvarlig for Bachelor i Ungdom, kultur og trosopplæring (UKT) ved MF. Også frivillige og ansatte i skole og kirke står ofte overfor valg, påpeker hun.

– Vi gjør valg og prioriteringer hver eneste dag. På årets UKT-konferanse vil vi se nærmere på valg som legger til rette for og prioriterer arbeid som er nyskapende og innovativt. Foran disse valgene og mulighetene kommer noe som er viktigere enn alle valgene, understreker Sandsmark.

– Vi er alle utvalgt. Utvalgt av Gud!

GA I DYBDEN

UKT-konferansen arrangeres av MF i samarbeid med Kirkerådet (Den norske kirke) og Norges Kristelige Folkehøgskolelag.

– Vi tror «valg» som hovedtema er relevant, både for kirken og folkehøgskoler. Vi mener at vi har godt av å gå i dybden på spørsmål tilknyttet valg, sier Sandsmark. Arrangørene håper alle som deltar vil la seg utfordre av det som blir formidlet under konferansen.

INSPIRASJON OG FAGLIG PÅFYLL

– Både kirke og kristne folkehøgskoler er fellesskapsprosjekt som har viktige oppdrag, sier Sandsmark.

Hun viser til at fellesskap skapes sammen med medarbeidere, frivillige, elever og ungdom. – Under årets konferanse vil vi bli utfordret på hvordan vi er skole og kirke. Vårt mål er at disse dagene kan være til inspirasjon og gi faglig påfyll som kan bidra til fornyelse og utvikling for deltakerne og arbeidet de står i.

SEMINARER OG WORKSHOPS

Det blir arrangert seminarer og workshops underveis i konferansen. Deltakerne vil møte ledende teologer, forskere, pedagoger og ressurspersoner med engasjement for ung-

dom og kristent ungdomsarbeid. I år er hovedbidragsyterne Kenda Creasy Dean, Bård Erik Hallesby Norheim, Aslaug Holm og Christine Henriksen Aarflot. De er alle engasjerte for kirke, fellesskap, teologi og ungdom.

Informasjon om pris, påmelding og program finner du på mf.no/ukt2016.

KONFERANSEN

Konferansen holdes 19.-21. oktober 2016

- Dag 1 foregår på Trosopplæringskonferansen i Lillestrøm.
- Dag 2 og 3 finner sted på MF.
- Påmeldingsfrist er 10. oktober.

UKT-konferansen er for:

- Ansatte og frivillige som jobber med ungdom i kirker, organisasjoner og skoler
- Lærere, menighetsledere, prester, pastorer, kateketer, kirkemusikere, diakoner
- Studenter

mf.no/ukt2016

Forskning aktuelt

TEKST: LENA S. SANDVIK OG VIDAR L. HAANES

MF scorer høyt på kompetanse og publiseringspoeng

Det er mye å glede seg over for MF i Kunnskapsdepartementets tilstandsrapport for universitets- og høyskolesektoren.

MF har en høy andel professorer og lærere med førstekompetanse. Faktisk ligger MF på femteplass i hele sektoren, etter Norges Handelshøyskole (NHH), Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU), Universitetet i Oslo (UiO) og Universitetet i Bergen (UiB). Dette kom frem da Kunnskapsdepartementet offentliggjorde den årlige tilstandsrapporten for universitets- og høyskolesektoren 2. mai 2016.

PUBLISERINGSPOENG

MF har i mange år hatt svært god produksjon av poenggivende forskningsartikler og bøker. Nå er MF igjen på pallen i antall publiseringspoeng per faglig tilsatt, sammen med Idrettshøgskolen og Misjonshøgskolen.

KVINNELIGE PROFESSORER OG DOKTORGRADER

De siste årene har MF også hatt sektorens største vekst i andel kvinnelige professorer. Fra ikke å ha noen kvinnelige professorer i 2006, ligger MF nå over gjennomsnittet, med rundt 25 prosent kvinner i professorstillinger.

Ingen i sektoren har flere avlagte doktorgrader per faglig årsverk, enn MF. UiO og Idrettshøgskolen ligger like bak, men de fleste universiteter og høyskoler ligger langt etter.

Publikasjoner

Karl Olav Sandnes har utgitt boken *Early Christian discourses on Jesus' prayer at Gethsemane: courageous, committed, cowardly?* på Brill Academic Publishers. Han har også skrevet artikkelen "Prophet-Like Apostle: A Note on the 'Radical New Perspective' in Pauline Studies" i *Biblica*. Sammen med

Jan-Olav Henriksen har han skrevet *Jesus as healer: a Gospel for the body*, utgitt på Eerdmans. Henriksen har også skrevet «An Author-Character Match Made in Heaven: Ted Peters and Leona Foxx» i *Anticipating God's New Creation: Essays in Honor of Ted Peters* (Lutheran University Press).

Henriksen har videre, sammen med **Kjetil Fretheim**, bidratt i boken *Moralske borgere: refleksjoner over etikk og samfunn* (Portal forlag).

Kjetil Fretheim og **Andreas Aarflot** er bidragsytere til *Church Reform and Leadership of Change* (Pickwick Publications).

Torgeir Sørensen har sammen med Alv A. Dahl (UiO) skrevet boken *Kreftsykdom: psykologiske og sosiale perspektiver*, utgitt på Cappelen Damm Akademisk.

Solvor Mjøberg Lauritzen har utgitt "Educational change following conflict: Challenges related to the implementation of a peace education programme in Kenya" i *Journal of educational change*.

Geir Afdal og **Trine Anker** har sammen med Hilde W. Afdal, Espen Schjetne og Nina Johannesen skrevet artikkelen «Empirical moral philosophy and teacher education» (*Ethics and Education* vol 11,1).

Gard Granerød har skrevet artikkelen «Hospitality» i *Encyclopedia of the Bible and Its Reception*.

Marion Grau har publisert «Considering Hermeneutics, Method, and Cultural Diversity in Anglican and Episcopal Contexts» i *The Oxford Handbook of Anglican Studies*.

Sunniva Gylver bidrar med artikkelen «Dåpsamtaler i en flerreligiøs kontekst: ansatser til en dialogisk ekklesiologi» i *Dialogteologi på norsk* (Verbum Akademisk).

Eivor Oftestad har skrevet "The Sisters of Rachel: Interpreting Dying in Childbed in Early Modern Denmark-Norway" (*The Sixteenth Century Journal*).

Kristin Bliksrud Aavitsland har publisert «The ornamenta ecclesia in the Middle Ages: Materiality as Transcendence», i *Transcendence and sensoriness: perceptions, revelation, and the arts* (Brill Academic Publishers).

Tone S. Kaufman har publisert artikkelen "Normativity as Pitfall or Ally? Reflexivity as an Interpretive Resource in Ecclesiological and Ethnographic Research" (*Ecclesial Practices*).

Torleiv Austad har skrevet artikkelen "Church Resistance against Nazism in Norway, 1940-1945" i *Kirchliche Zeitgeschichte / Contemporary Church History*.

Mitt funn

TEKST: ÅSE FREDRIKKE REE AADLAND
FOTO: ISTOCKPHOTO

Hvordan ble det syriske opprøret islamsk?

Krigen i Syria har forsterket assosiasjonene mellom islam og vold.

Gjennom media får vi informasjon om islamske opprørsgrupper, om et voldsforherligende islamsk kalifat, og om jihadister som angivelig gjemmer seg blant muslimske flyktninger.

– Det sterke fokuset på jihadisme skaper et skjevt bilde av islam, sier Frida Nome. MF-stipendiaten disputerte fredag 10. juni.

DE LÆRDES TOLKNINGER

I doktorgradsavhandlingen "Making Islam in times of crisis: The Friday sermon and the Syrian uprising" ser Nome på hva slags islam som ble skapt i Syria da demonstrasjonene begynte, våren 2011. Hun undersøker hvordan sunni-muslimske lærde tolket opprøret inn i et islamsk rammeverk.

– Som representanter for islamsk ortodoksi har de lærde lenge vært sentrale i å definere syrisk islam. Fredagsprekenen har gitt dem privilegert innpass i en adgangsbegrenset offentlighet, forklarer Nome.

ULIKE SYN PÅ DEMONSTRASJONER

Nome har analysert 18 fredagsprekener holdt i åtte sentrale moskeer i Damaskus. Innholdet i talene varierer, men allerede i løpet av de første ukene kommer et mønster til syne: I hver tale knyttes opprøret til ett av to islamske begreper. Det ene begrepet er *fitna* (splid). Det andre er *nasiba* (råd). Med *fitna* settes den kritiske situasjonen i sammenheng med fortellinger om splid og splittelse i islams historie. Resultatet er at

de pågående protestene mot Assad-regimet forstås som uislamske og at folk advares mot å demonstrere.

– Med *nasiba* sidestilles demonstrasjonene med den individuelle plikten muslimer har til å gi råd til sine trosfeller når de begår feil. Resultatet her er at de fredelige demonstrasjonene blir ansett som legitime og at demonstrantene utfører sin plikt som muslimer, sier Nome.

Disse motsetningsfylte fortolkningene av det gryende opprøret kan ved første øyekast fremstå som rene uttrykk for støtte til regimet på den ene siden og til demonstrantene på den andre.

PÅVIRKER OFFENTLIGHETEN

– Ved å analysere språket har jeg imidlertid funnet dypereliggende politiske og teologiske forskjeller: ulike opptegninger av hvordan samfunnet er bygget opp, og ulike fremstillinger av Gud og profeten Muhammad. Jeg argumenterer for at forskjellene som ligger i guds- og profetfremstillingene virker styrende på hvordan de lærde fortolker den nye kritiske situasjonen.

Kunnskap om Islamsk ortodoksi er viktig fordi de lærde har privilegert tilgang til å påvirke offentligheten, og autoritet til å definere hvordan Islam skal forstås og praktiseres. Den sivile muslimske majoritetsbefolkningen i Syria har fått svært liten oppmerksomhet.

– Det gjør oss dårligere rustet til å forstå hvilken rolle islam spiller i krigen, mener Nome.

Midt i religionskritikken

Noe religion er nyttig og gir kunnskap, annen religion kan føre til vold og er uforenlig med vitenskap. Religion er ikke bare én størrelse.

TEKST: ATLE OTTESEN SØVIK, STUDIEDEKAN MF
FOTO: ISTOCKPHOTO OG LENA SKATTUM SANDVIK

én stor og upresis størrelse. Faktum er at noe religion er nyttig og gir kunnskap, annen religion kan føre til og er uforenlig med vitenskap. Dette skal jeg eksemplifisere i det følgende.

ER RELIGION NYTTIG?

Høyskolelektor Erik Tunstad hevder i et innlegg på forskning.no at mens vitenskapen har gitt oss vaksiner, så har ikke religion gitt oss noe nyttig. Men er ikke håp, mening og trøst nyttig? Ifølge darwinister har evolusjonen frembrakt og beholdt religion fordi den er nyttig for overlevelse, så det er vitenskapelig å si at religion er nyttig. Av mer samfunnsnyttige eksempler kan man nevne teologen Thomas Aquinas sitt bidrag om regler for rettferdig krig. Kristent tankegods har også vært viktig for utviklingen av ideer om likeverd og menneskerettigheter eller naturrett. Går vi over til naturvitenskap, var munken William av Ockham viktig i universalie-striden i middelalderen. Mens det platonske synet impliserte at det bare var ved å tenke man kunne oppnå kunnskap, hevdet Ockham og nominalistene at Gud var fri til å skape hvordan han ville. Derfor måtte man ut og utforske naturen for å finne ut hvordan den er. Siden man også trodde Gud hadde skapt en lovmessig verden, skapte dette en dreining i europeisk tenkning. Dette ga grunnlag for den naturvitenskapelige revolusjon. Vi kan altså si at en nyttig ting den kristne religion har gitt oss er naturvitenskapen selv – i alle fall når vi snakker på så upresist nivå om hva religion er årsak til eller ikke.

Religion er mange ting. I tillegg til praksis består religion også av en lære, en teologi. For mange kristne teologer betyr det en lære om hele virkeligheten. Det er feil at religionen ikke fører til at man

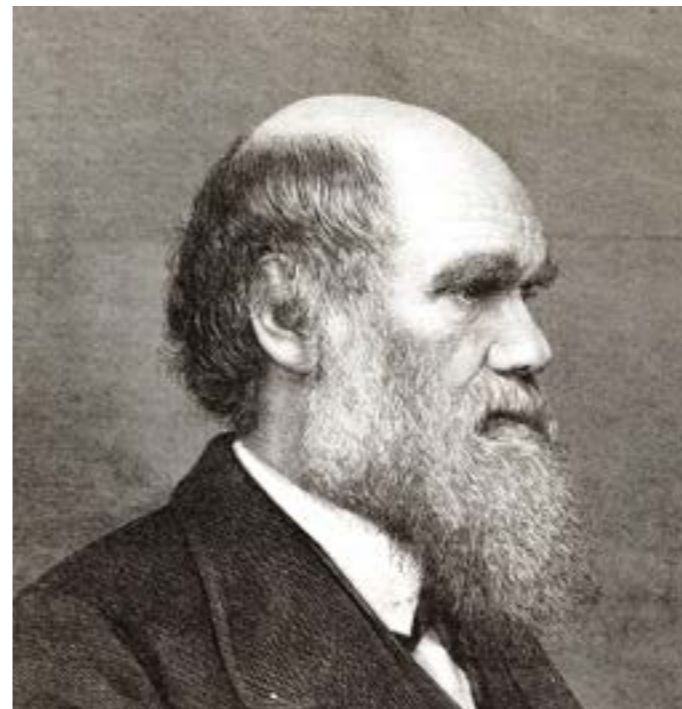
ønsker å utforske verden, for det kan være svært motiverende å finne ut hva slags verden Gud har skapt. Mange kristne utforsker fysikk og biologi spesifikt motivert av teologi. To gode eksempler på det er teologen Sarah Coakleys arbeid med evolusjonslæren og den kristne filosofen Robin Collins' arbeid med kosmologi, som jeg skal si litt mer om nedenfor. Til samme kategori kan man nevne teologen Charles Darwin og evolusjonslæren. I siste utgave av hans bok om artenes opprinnelse refererer han to ganger til Gud og ni ganger til skaperen, og sier blant annet at Gud skapte naturlover som kunne frembringe dyr og mennesker ved evolusjon. Mange ateister vil selvsagt protestere og si at evolusjonslæren er biologi og ikke teologi – selv om det var en teolog som utformet den. Men ofte vil de samme personene si at det som skiller biologi fra teologi er om man trekker inn Gud eller ikke. Dersom det er skillet, er Darwins bok *Om artenes opprinnelse* teologi. Nok et eksempel er presten Georges Lemaître, som ga oss Big-bang-teorien. Dersom vi altså skal snakke overfladisk og generelt om religion og årsaker, kan vi si at religion har gitt menneskeheten trøst, håp, mening, menneskerettigheter, naturvitenskap, evolusjonslæren og big-bang-teorien. Jeg er klar over at bildet er mer nyansert, og det er det som er poenget mitt. Eksemplene skulle likevel forhåpentligvis være nok til å motsi påstanden om at religion generelt ikke er nyttig.

GIR RELIGION KUNNSKAP? ER DEN FORENLIG MED (NATUR)VITENSKAP?

I det nevnte innlegg på forskning.no ble det videre hevdet at verken religion eller teologi gir oss kunnskap om virkeligheten.

Bibelfag og kirkehistorie bruker vanlig historiefaglig metode, og har selvsagt gitt oss masse historisk kunnskap, for eksempel om Bibelens tilblivelse. Når det gjelder systematisk teologi, brukes ofte filosofisk vitenskapelig metode (i alle fall de som er inspirert av den lutherske teologen Wolfhart Panneberg). Den gir oss kunnskap om virkeligheten, selv om kunnskapen ikke er helt sikker. Ulike påstander innenfor kristen troslære vil ha ulik grad av sikkerhet. Slik er det i naturvitenskapen også. Mange religiøse påstander må nødvendigvis være feil, siden de motsier hverandre, men slik er det i vitenskapen også, hvor det stort sett alltid finnes konkurrerende teorier.

Noen eksempler på at systematisk teologi gir kunnskap: Sarah Coakley er en systematisk teolog som sammen med biolog og

matematiker Martin Nowak har jobbet med matematisk biologi og spillteori for å forstå samarbeid og altruisme i evolusjonen. Målet er å forstå evolusjon som skapelse, noe som frembringer kunnskap om evolusjonsprosessen. Nevnte Robin Collins argumenterer for Guds eksistens ved å vise at verden er fininnstilt for oppdagelse, at mange fysiske parametere er akkurat slik at de gjør utforskning av verden mulig, og han har kommet med prediksjoner som har vist seg å stemme, for eksempel at forholdet mellom baryoner og fotoner er slik at den kosmiske bakgrunnsstrålingen er optimal for utforskning. Dette er kunnskap om virkeligheten, og det er vitenskapelig metode, men det er innbakt i en teori om Gud og motivert ut fra forskning på temaet Gud. Niels Henrik Gregersen er en dansk systematisk teolog som blant annet i samarbeid med fysikeren Paul Davies har gitt mange gode bidrag knyttet til betydningen av selv-organisering og informasjon i evolusjonsteori, systematisering av typer lovmessighet i naturen osv. Det er absolutt ingen motsetning mellom teologisk vitenskapelig arbeid i alle disse eksemplene og annet vitenskapelig og naturvitenskapelig arbeid.

FØRER RELIGION TIL VOLD?

Forskning på ekstrem vold er faktisk veldig nyansert og godt opplyst. Les for eksempel boken *Humanity* av filosofen Jonathan Glover, som går igjennom kriger og folkemord i det 20. århundre med detaljerte analyser. Bak hvert konkrete tilfelle av ekstrem vold er et sammensatt bilde av årsaker som virker i alle retninger og som til sammen hjelper oss til å forstå det som skjer. Religion har både en voldsforsterkende og en voldsforebyggende rolle i følge Jonathan Glover, og andre som har forsket på det samme, for eksempel filosof Arne Johan Vetlesen. En dyp og viktig årsak som går igjen i alle folkemord, er i følge statsviter Bernt Hagtvet, drømmen om å leve på sitt eget land med sin egen gruppe. Dette er ofte et dypt og ubevisst behov hos mange. Behovet kan forsterkes veldig om noen klarer å mane frem et fiendebilde eller en trussel. Dette kan igjen motivere mennesker til vold, særlig dersom en ideologisk overbygning kan overbevise voldsutøverne om at de egentlig gjør noe godt. I et slikt tilfelle helliges voldelige midler av et etisk godt mål – som å virkeliggjøre det ariske riket eller klasseløse samfunn.

Studiedekan Atle O. Søvik argumenterer mot det han mener er enkel generalisering av religion. Han hevder at religion blant annet gir menneskeheten trøst, håp og mening. Her illustrert med teologen Charles Darwin og den katolske misjonæren og fredsprisvinneren Moder Teresa.

Dersom man opplever at noen andre, en stor overmakt, urettmessig kontrollerer et landområde, kan det trigge ønske om å bruke selvmordsbombing som aksjon. Selvmordsbombing er et mulig våpen for en svak gruppe mot en stor overmakt. Forskeren Robert Pape har funnet at dette er en fellesnevner i alle terrorgrupper som driver med selvmordsbombing. Det trenger altså ikke ha noe med religion å gjøre. Som eksempel kan vi bruke de tamilske tigrene, som fant opp selvmordsbeltet. Når biologen Richard Dawkins sier i *The God Delusion* at det ikke ville eksistert selvmordsbombere uten religion, så er det altså feil. Det er også feil når statsviter og kommentator Aksel Braanen Sterri sier i Dagbladet at det finnes onde ting som bare religiøse gjør. Hitler, Mao og Stalin står for de største massedrap i historien, og det er ikke den grusomhet som ikke ble utført av disse regimer, helt uten hjelp av religion. Å si at religion fører til vold og at det blir fred om vi blir kvitt religion, er meningsløst generelt. Det er feil og ikke oppskriften for å skape et bedre samfunn. Til det trengs mer kunnskap om religion og samfunn.

Folk

AV LENA S. SANDVIK

PERSONALNYTT

Tore S. Olsen slutter som studentprest 1. juni 2016 etter nesten 8 års tjeneste ved MF. Han tiltrer stillingen som sokneprest i Fredrikstad.

Hallvard O. Mosdøl slutter i stillingen som førstelektor i praktisk teologi/EVU-leder. Han tiltrer en stilling som sokneprest i Lillestrøm.

Bjørn Eirik Bjerkreim-Bentzen er tilsatt i 100 prosent stilling som studentprest med tiltredelse 8. august 2016.

Claudia Lenz er tilsatt i 50 prosent stilling som førsteamanuensis i samfunnsfag. Tiltredelse er 1. oktober 2016

Marte Bogen er tilsatt i engasjement som konsulent i studieadministrativ avdeling fra 7. mars 2016 til 1. juli 2017.

Amnestygruppe på MF

Det er stiftet en egen Amnestygruppe på MF. Gruppen har 7 medlemmer. 2. mai bød de MF-studenter og lærere på kaffe og twist. Samtidig oppmuntret de til å skrive under på en underskriftskampanje for å frigjøre den aserbajdanske journalisten Khadija Ismayilova. Hun sitter fengslet for å ha avslørt korrupsjon blant Aserbajdanske myndigheter. Gruppen ønsker flere medlemmer, og vil ha nye stunts på MF i månedene som kommer. I forgrunnen er Cathrine Andersen som leder MFs Amnesty-studentgruppe.

Andakten Kirken – et levende landskap

TEKST: HALLVARD OLAVSON MOSDØL

På Fetsund ligger Nordre Øyeren naturreservat (62,568 km²). Området består av øyer, vik, kanaler, råker, evjer og laguner. I deltaet er det registrert over 320 arter av vann- og sumpplanter, 269 fugle- og 25 fiskearter. Det kryr av liv.

Vi bor i dette strøket. For noen år siden investerte jeg i kano, og jeg fikk også tak i et kart. Dette er et spennende område, kulturlandskap fra sagatiden. Her er historie, tradisjoner, og i skrivende stund; forsommer (skjønt fugletrekket er over).

Forholdet mellom kart og terreng er av interesse for en teolog og empiriker. Stor var derfor fascinasjonen da jeg kom over et kart fra 1868, tegnet av premierlieutenant Widerberg. På dette kartet har øyene en annen (!) form enn i dag. Over generasjoner har deltaet blitt formet av elvestrømmene. Det har vokst og strukket seg. Glomma, Nitelva og Leira bringer med seg tonnevis av sediment. Sammen med flom og vassdragsregulering har dette bidratt til et landskap i endring. Øyeren er som på Snorres tid, men også noe mer ...

På samme måte tror jeg det er med kirken. Rik på avleiringer og i stadig bevegelse. For kirken er ikke støpt i betong, men en levende organisme, en sammensatt biotop, yrende av liv, underveis mot gudsriket. Det er kanskje dette som menes med kirkens eksjato-logiske dimensjon. At vi er «work in progress». At kirken enda ikke er blitt det den er kalt til å være. Dette kan det være nyttig å minne oss selv og hverandre om. Mens vi venter på Sommeren.

Harald Askelands disputas

Fredag 4. mars 2016 forsvarte VID-professor Harald Askeland sin avhandling "Hverdagsledelse: Diakoni, verdier og ledelse i praksis". Askeland er nummer 90 i rekken av doktorer utdannet ved MF.

Folkekirken og folkets kirker

Hvordan ivaretar vi landets kirkebygg i et endret livsynspolitisk landskap? Hvem skal kirkebyggene være til for? Dette er spørsmål som ble drøftet under konferansen «Folkekirken og folkets kirker», som MF arrangerte sammen med KA i midten av april. Biskop Helga Haugland Byfuglien var en av bidragsyterne på konferansen.

Jerusalemkoden på Litteraturhuset

Denne våren har både Dag Solstad, Alf van der Hagen og Edvard Hoem gjestet Litteraturhuset for å snakke om Jerusalem i litteraturen. Salene har blitt full under arrangementene. Det er forskningsgruppa i prosjektet «Tracing the Jerusalem Code» som står bak arrangementet, i samarbeid med Norsk kulturfond og Fritt ord. Her er MF-forsker Eivor A. Oftestad med Edvard Hoem på talerstolen.

Seniortreff på MF

En gang i semesteret inviterer MF pensjonerte teologer og kandidater med kristendom hovedfag til seniortreff. Her tas det opp aktuelle temaer, det serveres lunsj og det er god tid til samtale over bordet.

Hvis du er i målgruppa for dette og ikke allerede mottar invitasjon til disse treffene, kan du melde din interesse ved å sende en e-post til solveig.e.bru@mf eller ringe 22 59 05 57.

Salmemarat

7. april ble det arrangert salmemarat i MFs kapell fra klokken 10-16. Her bidro studenter, lærere og andre ansatte med musikk og sang. Man kunne være med i ett minutt eller mange timer. Studentene selv hadde vært med på å plukke ut salmer. Hver time hadde sitt tema, og salmer om påsken, salmer til trøst, happy hour og salig blanding, var noen av overskriftene for salmene denne dagen. Her er MFs relativt nyetablerte kvinnekor i aksjon.

MF graver

MF-professor Victor Ghica leder et arkeologisk utgravningsprosjekt i Bribir (Kroatia). I vår har han hatt med seg to amerikanske MF-studenter, Jesse (bildet) og Brooke Ophoff, i gravingen. Bribir er et av de største, mest kjente og best bevarte arkeologiske områdene i Kroatia.

Helt ny master i religionshistorie

*Hvorfor er Jerusalem en by full av konflikter?
Hvorfor går Den islamske stat (IS) systematisk til angrep på historisk kulturarv?*

MF starter opp et nytt engelskspråklig masterprogram i religionshistorie høsten 2016. Noe for deg?

Se mf.no for mer informasjon om masterprogrammet og søknadsfrister

VITAL BASE® Benkeputer

Putene har en sterk aldrings- og varmebestandig friksjonsduk på undersiden som sørger for at den ligger i ro på benken. Alle putene har glidelås for enkelt vedlikehold og rengjøring av trekk. Mer enn 400 fargenyanser i flammehemmende tekstiler av ull og ullblandinger.

Be om prøver og pristilbud!

VITAL BASE®

Your Challenge - Our Science

Myravegen 9, N-6060 Hareid
Tel +47 70 09 59 50 | firmapost@vitalbase.no
www.vitalbase.no

Individuell tilpasning og ergonomisk utforming.
Seteputer, ryggputer, kneleputer, formtilpasning.
Nesten alt er mulig.

Bibelselskapet
200 år

DAG KULLERUD

Bibelen

Boken som formet vår kultur

En annerledes Norgeshistorie om de siste 200 år. En historie som tar utgangspunkt i Bibelen og den betydning «bøkenes bok» har hatt for kultur og samfunn i Norge fra 1800-tallet og fram til i dag.

Hvordan har Bibelen blitt lest og brukt? Hvordan har Bibelen påvirket kulturliv og samfunnsutvikling? Og hvilken betydning har Bibelen hatt for nasjonsbygging, velferdsstat, skole, politikk og organisasjonsliv? Dette er spørsmål forfatteren Dag Kullerud stiller i denne fortellingen om Bibelens historie i Norge.

Store personligheter som Hans Nielsen Hauge, Eilert Sundt og Ole Hallesby har fått sin plass i boken. Boken blir utgitt i forbindelse med Bibelselskapets 200 års-jubileum.

Kr 398,-

Boka kjøpes i din lokale bokhandel eller på www.verbumforlag.no

Folk tror mer enn du tror

Hver lørdag snakker vi med mennesker om hva de tror på.
Det har vi gjort i 25 år. Det vil vi fortsette med.

Gaute Heivoll Foto: Erlend Berge

Erna Solberg Foto: Erlend Berge

Geir Lippestad Foto: Erlend Berge

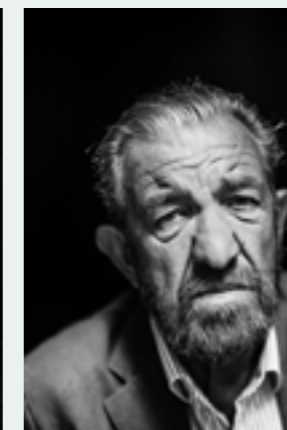
Ida Gilbert Foto: Dorthe Karlsen

Mama Maggi Foto: Anton Ligaarden

Petter Stordalen Foto: Erlend Berge

Cato Kristiansen Foto: Erlend Berge

Elisabeth Thorsen Foto: Erlend Berge

Bli abonnent selv eller gi bort avisen til noen du er glad i, kostnadsfritt i 3 uker.
Få papiravisen levert hver dag, samt tilgang til alt vårt innhold på nett og e-avisen.

Bestill abonnement til deg selv: Send **VL** til **1933** eller gå inn på www.vl.no/gratis

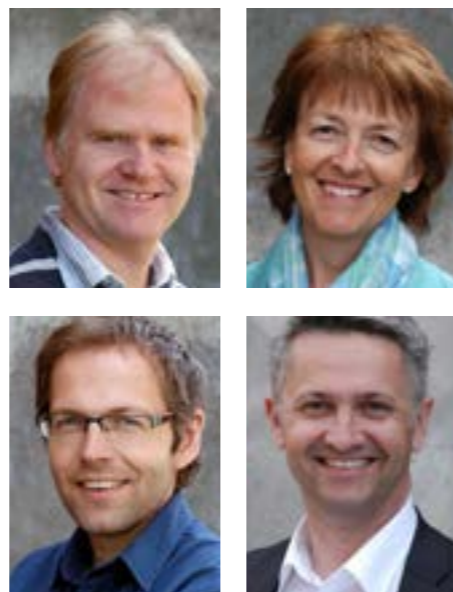
Gi bort til noen du er glad i: www.vl.no/gibort

Økt kompetanse på MF

Det siste året har fire av MFs lærere fått tildelt førstelektorkompetanse.

Oppe fra venstre:
Sjur Isaksen, Ann Midttun
Nede fra venstre:
Hallvard Olavson Mosdøl,
Jan Terje Christoffersen

AV LENA S. SANDVIK

For å bli godkjent som førstelektor skal det dokumenteres omfattende forsknings- og utviklingsarbeid. Dette skal i kvalitet og omfang tilsvare arbeidsmengde og nivå for en doktorgrad. I bedømmelsen skal kvalifikasjoner innenfor undervisning eller annen pedagogisk virksomhet tillegges stor vekt.

SJUR ISAKSEN

Sjur ble førstelektor i praktisk teologi og sjelesorg i oktober 2015. Han forteller at arbeidet hans fordeler seg på tre hovedtema, *sjelesorg, Ordet og ordene* og *spiritualitet*.

– Innenfor temaet *sjelesorg* har jeg blant annet skrevet om autentisitet og emosjoner. En relativt stor del av fagutviklingen har handlet om sjelesorg i helseinstitusjoner og sjelesorg for alvorlig syke og døende.

Når det gjelder *Ordet og ordene* har en del av Sjurs materiale handlet om ulike sider ved *Tekstbok for Den norske kirke*. Han har også analysert Kaj Munks prekener, med henblikk på barnets plass i forkynnelsen.

– Så har jeg arbeidet med *spiritualitet*, og da med forholdet mellom ulike spiritualiteter i folkekirken. Jeg har også skrevet om åndelig lengsel.

Sjur har dessuten drevet fagutvikling og undervist om pastoralspiritualitet innenfor presteutdanningen på MF.

ANN MIDTTUN

Ann fikk førstelektorkompetanse innen KRLE /religion og etikk i august 2015. Hennes faglige profil ligger i skjæringspunktet skole-kirkesamfunn.

– Mitt faglige arbeid er i hovedsak knyttet til religionsfagene i norsk skole. Jeg er tett på debattene om skolens religions- og livssynsfag og om skolen som dannelseinstitusjon.

Ann er opptatt av hva som bringes inn i undervisningen av såkalte medierende redskaper. Hun har publisert flere artikler om lærebøker. Fagene KRLE og religion og etikk har vært lite prioritert i skolens etter- og videreutdanningsreform.

– Jeg har hatt et stort engasjement for å utvikle relevante etter- og videreutdanningskurs for lærere i disse fagene. MF har vært, og er, den største aktøren i Norge som faglig møteplass for skolens religionslærere, sier Ann.

Hun har også skrevet artikler om religiøs tematikk i litteratur og kunst/artefakter, og publisert artikler om forholdet mellom skole - kirke og om den første fasen i Trosopplæringsreformen i Den norske kirke.

HALLVARD OLAVSON MOSDØL

Hallvard fikk førstelektorkompetanse innen praktisk teologi i april 2015. Fra 2007 og fram til i vår har han arbeidet med fagutvikling og forskning innen homiletikk, liturgikk og ledelse av utviklingsprosesser.

– De siste årene har jeg arbeidet mye med gudstjenestereform. For tiden er jeg engasjert i et prosjekt der vi forsker på forkynnelse i gudstjenester som inngår i trosopplærings-sammenheng, forteller Hallvard.

Han er opptatt av hvordan man kan utvikle menighet, stab og prosti som lærende fellesskap.

– I min jobb som etter- og videreutdanningsleder har jeg særlig vært engasjert i å utvikle relevante kurs for prester og andre kirkelige ansatte. I det siste har arbeidet med "Reformasjon nå", et kurs som vi samarbeider med de andre teologiske lærestedene om, tatt mye tid. Det blir en storsatsning med over 800 deltakere, sier Hallvard.

Han slutter i sin stilling ved MF denne sommeren, og blir sogneprest i Lillestrøm. Les gjerne andakten hans på side 19.

JAN TERJE CHRISTOFFERSEN

Jan Terje ble førstelektor i liturgikk i april 2016.

– Jeg har skrevet vitenskapelige artikler tilknyttet gudstjenestereformen i Den norske kirke. Dessuten har jeg drevet kunstnerisk og pedagogisk utviklingsarbeid, forteller Jan Terje. Den kunstneriske produksjonen har blitt til gjennom nesten tjue års prestedtjeneste i Larvik og Tønsberg.

– Her er utforming av ulike kirkespill og messer, egne salmer og sanger, oversettelser av salmer og liturgier fra Iona, og oversettelser av sanger fra populærmusikkens mestere.

Det pedagogiske og vitenskapelige forsknings- og utviklingsarbeidet har Jan Terje produsert etter at han kom til MF som universitetslektor i liturgikk i 2011.

Gudstjenestereform er et kontinuerlig utviklingsarbeid i Den norske kirke. Her bidrar Jan Terje Christoffersen med sin erfaring og kompetanse.

Det er fortsatt mulig å bli student ved MF høsten 2016. Studier du kan søke på via Samordna Opptak

Rundt 19. juli åpner Samordna opptak sitt restetorg. Der legges ledige plasser ut, og du kan gå inn og søke på de studiene du ønsker. Velkommen til å søke på MFs studier her!

[Samordnaopptak.no](#)

HISTORIE, RELIGION, IDÉFAG

Kristendom/KRLE (årsstudium)

Teologi (bachelor)

Ungdom, kultur og trosopplæring (bachelor)

Teologi (profesjonsstudium)

LEKTORUTDANNING

Lektorprogram i KRLE/religion, etikk og samfunnsfag (profesjonsstudium)

SAMFUNNSFAG

Interkulturell kommunikasjon (årsstudium)

Samfunnsfag (årsstudium) Religion, kultur og samfunn (bachelor)

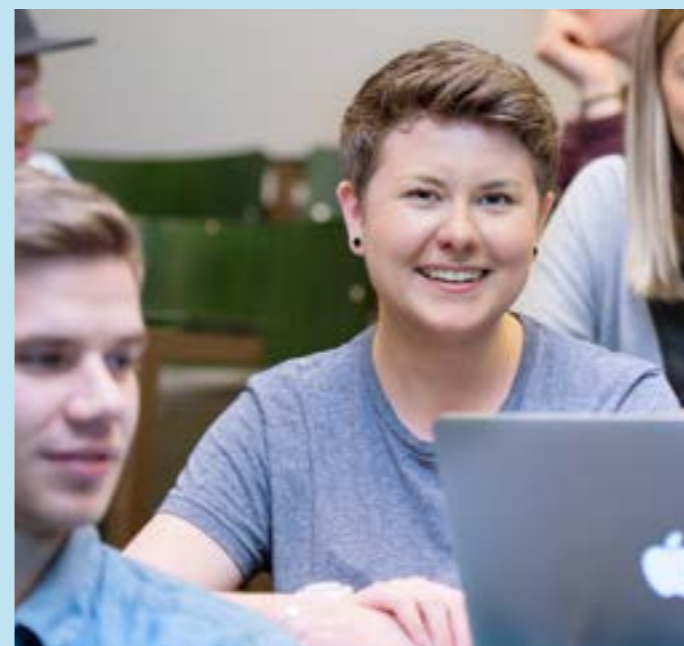
MASTERSTUDIER

Disse studiene kan du søke på via Søknadsweb – se [mf.no](#).

- Diakoni
- Religion, Society and Global Issues
- History of Religions
- Kristendomskunnskap
- Kirkelig undervisning
- Klinisk sjelesorg
- Praktisk teologi
- Teologi
- PPU – praktisk pedagogisk utdanning
- Katolsk presteutdanning
- Metodistisk presteutdanning

AKTUELLE DELTIDSSUTIDIER I HØST ER

- KRLE 1 og 2
- Erfaringsbasert master i KRLE/religion og etikk
- Caravaggios religiøse kunst
- Trosopplæring

En tjenende institusjon

“MF er ikke et blivende sted,” sier jeg ofte til studentene med et skjevt smil, ettersom jeg selv har valgt å bli nettopp her. Det jeg mener å si til dem er at MF er en tjenende institusjon. Den er til for andre. For kirker, for skole og for samfunn. Neste år (2017) er det 50 år siden Institutt for kristendoms-kunnskap ble åpnet på MF. Det var en avgjørelse som pekte fremover mot det MF som vi ser i dag, fordi det betød at MF ikke lenger bare hadde kirken som sitt målfelt. Studentene forbereder seg, trener, tilegner seg kunnskap og ferdigheter nettopp for å gjøre en jobb og tjeneste utenfor MF. “MF er ikke et blivende sted,” er derfor et utsagn om at fokus må rettes mot den tjenesten studentene skal gjøre et annet sted i fremtiden.

En nøkkelinstitusjon

Slik er også hverdagen på MF innrettet, med studium, undervisning, veiledning og praksis. Men det er også en annen rytme som preger liv og hverdager her. To studentprester ivaretar gudstjenester, andakter og tidebønner daglig. Internasjonale studenter gjør oss også kjent med deres tradisjoner av fromhet og andaktsliv. MF er ikke lenger hva det var, sier mange. Det er mye riktig i det. Fokuset på at “MF ikke er et blivende sted” og den åndelige rytmen i hverdagen er viktige endringer i forhold til det MF jeg selv studerte ved på 1970-tallet. Med tanke på den arv som MF forvalter, og ikke minst det behov som kirken har for rekruttering, er dette en nøkkelinstitusjon i vårt land. MF har også en horisont utover landegrensene. Mange av våre studenter finner sin jobb blant annet i misjon, og norsk kirke i utlandet.

For andres skyld

En folkekirkes fremtid, i betydningen av å være en kirke for alle i hele landet, er helt avhengig av unge kvinner og menn som utdanner seg til ulike profesjoner i kirken. Derfor fortjener og trenger MF din støtte - for andres skyld. Slik kan du også være med å bidra til at MF fortsetter å være den tjenende institusjonen den er.

Karl Olav Sandnes
professor MF, seksjonsleder NT

